Місячний Економічний Моніторинг України

- Вибори Президента були призначені на 25 жовтня 2009 року, однак Конституційний суд визнав це рішення неконституційним.
- Темпи падіння промислового виробництва сповільнились до 30,4% дпр в березні завдяки збільшенню обсягів виробництва порівняно з лютим.
- Доходи загального фонду державного бюджету в першому кварталі зменшились на 8,1% дпр.
- Видатки Пенсійного фонду збільшились на 20,0% дпр в першому кварталі 2009 року, що створило труднощі з їх фінансуванням.
- Номінальна зарплата зросла на 5,6% дпм у березні.
- Споживча інфляція сповільнилась до 15,6% дпр у квітні.
- Міжбанківський валютний курс залишався в проміжку 7,8-8,0 грн. за дол. США в квітні.
- Тема місяця: Безробіття

№5 (103)
травень
2009

Населення: 46,4 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 32%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 27%
Експорт: Росія 26%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 28%, ЄС 37%

Політика: Українські політики готуються до президентських виборів

1 квітня Верховна Рада призначила наступні вибори Президента України на 25 жовтня 2009 року. Цим рішенням народні депутати наблизили вибори майже на три місяці у порівнянні із запропонованою Президентом Віктором Ющенко датою 17 січня 2010 року. Однак це рішення було одразу ж оскаржене Президентом у Конституційному суді України (КСУ). 13 травня КСУ оприлюднив рішення щодо визнання відповідної Постанови Верховної Ради неконституційною.

Однак по суті президентська кампанія вже розпочалась. Так, Віктор Ющенко підкреслив свій намір взяти участь у майбутніх виборах під час прес-конференції 22 квітня. Крім того, про своє бажання повернутись у політику та взяти участь у виборах оголосив колишній голова НБУ Сергій Тігіпко. На думку політичних експертів, кандидатура пана Тігіпка зможе відібрати частину голосів у лідера Партії регіонів Віктора Януковича, а також у колишнього голови Верховної Ради Арсенія Яценюка, що вочевидь буде вигідним для Юлії Тимошенко. Інший політик, що скоріше за все братиме участь у президентській кампанії, це теперішній голова Верховної Ради Володимир Литвин.

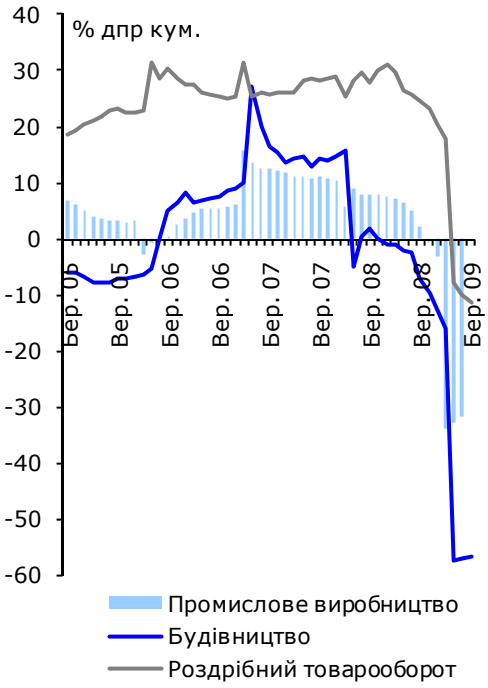
8 травня МВФ затвердив надання України другого траншу позики за програмою "stand-by" у розмірі 2,8 млрд. доларів США. Цьому рішенню передували тривалі переговори, в результаті яких було переглянуто окремі ключові положення Меморандуму між Україною та МВФ, зокрема встановлено нову межу фіскального дефіциту на рівні 4% від ВВП на 2009 рік.

Реальний сектор: Нові ознаки відновлення промислового виробництва у березні

У березні промислове виробництво продовжувало поступово відновлюватись, зменшивши падіння у порівнянні з лютим на 1,2 відсоткових пункти до 30,4% дпр завдяки покращенню внутрішньої та зовнішньої кон'юнктури. Скорочення промислового виробництва склало 31,9% дпр за перший квартал. Зростання попиту стимулювало збільшення виробництва у ключових галузях, уповільнивши тим самим падіння у переробній промисловості до 37,2% дпр у березні. У відповідь на зростання попиту на сировину в переробній промисловості добувна промисловість зменшила падіння на 0,3 відсоткових пункти до 15,4% дпр.

В інших секторах економіки продовжувались лютневі тенденції. Зростання у сільському господарстві прискорилось до 1,7% дпр за підсумками перших трьох місяців. Падіння обсягу будівельних

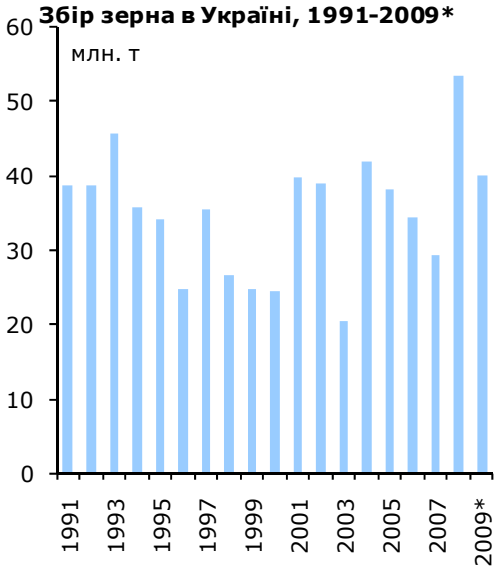
Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

робіт у першому кварталі становило 56,7% дпр, що лише на 0,5 відсоткових пунктів менше, ніж за підсумками двох місяців. Вантажні перевезення дещо виросли вслід за збільшенням обсягів випуску у промисловості, стримуючи падіння на рівні 37,4% дпр у першому кварталі. Водночас скорочення обсягів роздрібної торгівлі прискорились до 11,5% дпр. Таким чином, попри деяке покращення ситуації в окремих секторах, все ще рано говорити про те, що падіння економічної активності в Україні досягло дна і почало відновлюватись.

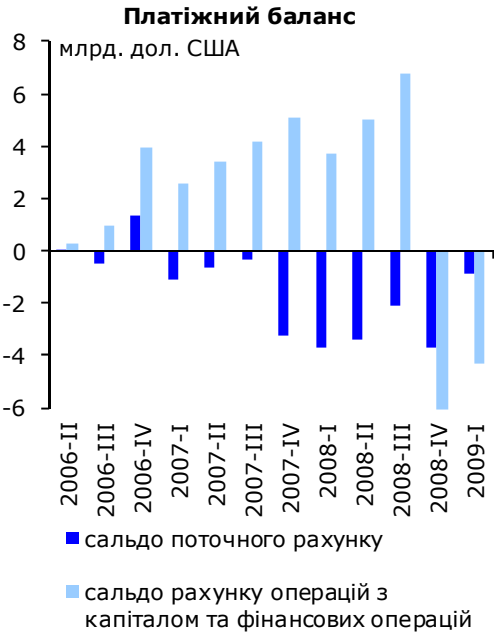
Джерело: Держкомстат
* прогноз

Галузеві тенденції: Споживання газу в промисловості різко скоротилось у першому кварталі 2009 року

Енергетика. За даними НАК "Нафтогаз України" споживання природного газу в Україні в першому кварталі 2009 року знизилось на 18% дпр до 19,4 млрд. кубометрів. Найбільше падіння споживання відбулося у промисловості – на 4,7 млрд. кубометрів або 50,2% дпр, в той час як теплоенергетичні компанії та населення зберегли споживання на минулорічному рівні. У той же час теплоенергетичні компанії мають найбільшу заборгованість за спожитий природний газ перед "Нафтогазом" у розмірі 3,1 млрд. грн., розрахувавшись за спожитий газ лише на 50,7%. Ці борги є ключовим ризиком для платоспроможності "Нафтогазу" і оплати імпортованого природного газу.

У квітні дочірня компанія "Газпрому" – ТОВ "Газпром збут Україна" - розпочала поставки природного газу споживачам в Україні. На даний момент компанія має однорічну ліцензію на постачання 7,5 млрд. кубометрів газу. Ці поставки стали можливими після підписання угоди між "Газпромом" та "Нафтогазом", яка визначає технічні умови транзиту газу через територію України. В той же час компанія подала іншу заявку до НКРЕ на п'ятирічну ліцензію на поставки природного газу внутрішнім споживачам на аналогічних умовах. Проте здається, що "Газпром збут Україна" буде спроможна поставити лише 4-5 млрд. кубометрів газу в Україну, оскільки прогноз споживання газу промисловістю було знижено з 24 до 20 млрд. кубометрів у 2009 році.

Під час міжурядових переговорів між Росією та Україною сторони домовились не застосовувати штрафні санкції до "Нафтогазу" за неповний відбір законтрактованих обсягів газу та запровадити авансові платежі за транзит газу. Такі поступки Україні були зроблені через очікувані проблеми "Нафтогазу" з фінансуванням купівлі газу влітку у обсязі 20 млрд. кубометрів. Хоч це і неформальна угода, очікується, що така домовленість забезпечить більш гнучкі умови платежів за російський природний газ для України, оскільки економічна криза призвела до більш низького попиту на природний газ всередині країни у порівнянні із законтрактованими обсягами.

Джерело: НБУ

Сільське господарство. За підсумками квітня посівна кампанія проходила досить успішно, враховуючи те, що вона розпочалася пізніше, ніж навесні 2008 року. Станом на 5 травня було посіяно 4,7 млн. га ранніх зернових, що на 1,3 млн. га менше ніж станом на 6 травня 2008 року. Втім, незважаючи на пролонгацію кредитних зобов'язань агрофірм у розмірі 2,7 млн. грн. та девальвацію гривні, що покращило умови торгівлі для експортерів, господарства відзначають нестачу ліквідності й, відповідно, скорочення застосування добрив та урізання інших витрат. У той же час сильні квітневі заморозки та пізніше посушливі погодні умови пошкодили частину посівів, що викликало необхідність застосування інтенсивних технологій ведення сільського господарства. Таким чином, консервативні прогнози врожаю зернових на 2009 рік становлять 40 млн. т проти 53 млн. т. рік тому.

Транспорт. Кабінет Міністрів подовжив термін дії пільгових залізничних тарифів для металургійних та хімічних виробників до 1 липня 2009 року. Раніше знижені тарифи діяли до 1 квітня. Ефективність такого способу державної підтримки видається

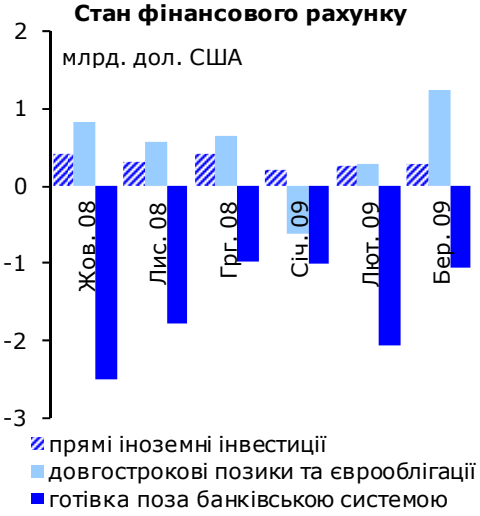
сумнівною. Деякі металургійні виробники вже заявили про свої наміри здійснювати перевезення їхніх продуктів автомобільним транспортом, хоча на такі перевезення пільги не надаються. Водночас, пільга позбавила "Укрзалізницю" частини доходів, а також може призвести до непорозумінь із СОТ, оскільки пільгові тарифи можуть розглядатися як непряма експортна субсидія, оскільки більшість металургійних та хімічних виробників є експортно-орієнтованими.

У квітні Світовий банк схвалив Проект покращення автошляхів та безпеки руху в Україні, що передбачає надання позики на суму 0,4 млрд. дол. США на 30 років. Метою проекту є покращення умов та якості ділянок автомагістралі М-03 та підвищення безпеки руху. Він буде реалізовуватися Державною службою автомобільних доріг "Укравтодором". На жаль, ефективність використання коштів залишається сумнівною. Більш того, така сума недостатня для того, щоб змінити ситуацію в секторі, який потребує приблизно 127 млрд. дол. США для ремонту доріг.

Приватизація. Перша спроба продати 25% пакет акцій Полтаваобленерго за 308 млн. грн. закінчилася невдачею через відсутність покупців. У травні 2008 року цей пакет також безрезультатно пропонувався до продажу за 642 млн. грн. З іншого боку, приватизація енергогенеруючих компаній дещо просунулась: 26,98% Львівобленерго було продано ТОВ "ТЕКТ-Трейд" за 198 млн. грн. Крім Полтаваобленерго до продажу пропонуються 25% пакети акцій Прикарпаття-, Чернігів-, Суми- та Одесаобленерго.

Іншими привабливими об'єктами, що пропонуються до приватизації, є авіакомпанії "Дніпроавіа" та Національні авіалінії України. Продаж має відбутися на аукціоні. Однак приватизація таких стратегічних об'єктів, як Укртелеком, Турбоатом та Одеський припортовий завод залишається сумнівною. Передвиборча кампанія навряд чи прискорить приватизаційні процеси, оскільки Президент та Прем'єр-міністр мають діаметрально протилежні погляди щодо необхідності та умов продажу.

Стан фінансового рахунку

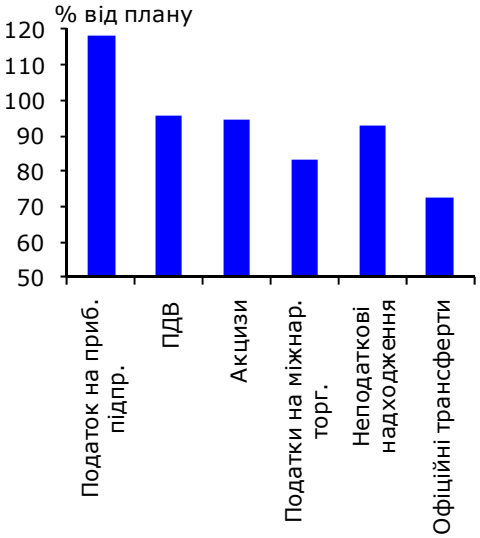
Джерело: НБУ

Зовнішній сектор: Фінансовий рахунок покращився після того, як відтік капіталу сповільнився наприкінці кварталу

Відповідно до попередніх оцінок НБУ, у першому кварталі дефіцит рахунку поточних операцій скоротився до 0,9 млрд. доларів США у порівнянні з 3,7 млрд. доларів США в останньому кварталі 2008 року. Дефіцит враховує природний газ вартістю 1,7 млрд. доларів США в українських підземних сховищах, отриманий як аванс за транзит, який був розмитнений у лютому та березні. У січні-березні імпорт товарів скоротився на 46,9% дпр у доларовому виразі до 9,9 млрд. доларів США, при цьому найбільше впав імпорт продукції машинобудування та чорних металів. Експорт товарів скоротився на 39,2% дпр до 8,5 млрд. доларів США, але у березні його вартісний обсяг виріс у порівнянні з лютим.

Сальдо фінансового рахунку також покращилось. У січні-березні дефіцит фінансового рахунку склав 4,3 млрд. доларів США у порівнянні з 6,1 млрд. доларів США в останньому кварталі 2008 року. Чистий приток прямих іноземних інвестицій був додатним та склав 0,7 млрд. доларів США, але залишався нижчим, ніж у будь-якому іншому кварталі 2008 року. Чистий відтік капіталу за кредитами та єврооблігаціями помітно скоротився під кінець кварталу до 1,4 млрд. доларів США, коли виплачені короткострокові кредити та єврооблігації були заміщені середньо- та довгостроковими позиками. Крім того відтік готівкової іноземної валюти з банків зменшився внаслідок стабілізації на валютному ринку.

Виконання доходної частини Державного бюджету у січні-березні 2009 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Фіскальна політика: Доходи загального фонду Державного бюджету зменшилися на 8,1% дпр у першому кварталі

У січні-березні доходи загального фонду Державного бюджету впали на 8,1% дпр до 34,5 млрд. грн., що на 2,6% нижче за запланований рівень. Надходження від податку на прибуток підприємств перевищили плані на 18,1%, ймовірно, завдяки зростанню авансових платежів. Водночас план доходів від ПДВ, рентних платежів, акцизів, податків на міжнародну торгівлю та офіційних трансфертів не було виконано. Зокрема, на 4,1% нижчими за очікувані були надходження від ПДВ через недовиконання плану надходжень від ПДВ із ввезених на територію України товарів (93,7% від плану). Виконання видаткової частини Державного бюджету покращилось й склало 95,3% від запланованого рівня. В результаті, дефіцит загального фонду Державного бюджету склав 4,5 млрд. грн., який було профінансовано за рахунок коштів Єдиного казначейського рахунку та внутрішніх державних запозичень.

Соціальна політика: Пенсійний фонд зіткнувся з труднощами при виплаті збільшених пенсій

За даними Пенсійного фонду в першому кварталі 2009 року видатки Фонду зросли на 20,0% дпр і перевищили 40,0 млрд. грн. Проте власні доходи Фонду, що були сформовані перш за все за рахунок збору на пенсійне страхування, зросли тільки на 2,5% дпр до 22,5 млрд. грн. Ще 10,9 млрд. грн. надійшли з Державного бюджету на фінансування пенсій в рамках спеціальний державних пенсійних програм і на фінансування дефіциту Фонду. Решта видатків Фонду (біля 6,6 млрд. грн.) скоріш за все було профінансовано за рахунок кредиту, отриманого від Казначейства за процедурою, передбаченою законом про державний бюджет на 2009 рік. Труднощі з виплатами пенсій можуть поглибитись в майбутньому, оскільки обсяги фінансової підтримки з бюджету можуть скоротитись через обмеженість коштів на Казначейському рахунку.

Ринок праці: Середня заробітна плата зросла в березні

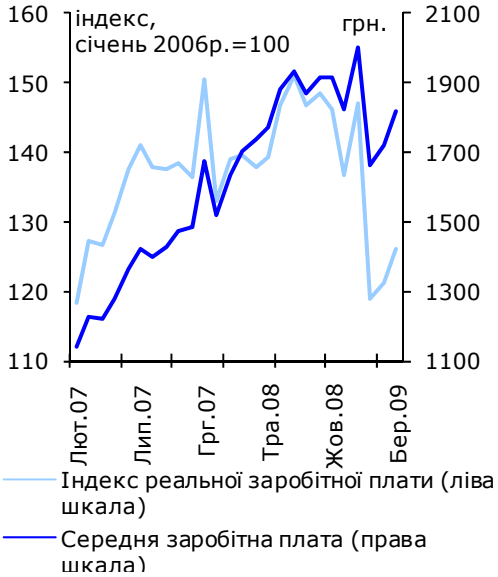
В березні номінальна середня заробітна плата зросла на 5,6% дпм та 6,8% дпр до 1818 грн. Зростання номінальної зарплати скоріш за все пояснюється пожвавленням економічної активності підприємств в березні порівняно з першими місяцями року. В реальному виразі середня зарплата впала на 9,6% дпр. Реальні зарплати знизились у всіх секторах економіки. Найбільше падіння спостерігалось в будівництві та декількох галузях переробної промисловості, що найбільше постраждали від кризи.

Монетарна політика: Інфляція надалі сповільнилась до 15,6% дпр у квітні

Споживча інфляція сповільнилась до 15,6% дпр у квітні. Висока статистична база, що сформувалась через рекордне зростання цін в січні-квітні 2008 року, призвела до зниження темпів зростання ІСЦ. Обмежене зростання доходів, сприятливі коливання цін на окремі товари та стабілізація гривні також сприяли сповільненню інфляції. Однак базова інфляція лишалась на рівні понад двадцять відсотків і становила 21,4% дпр в квітні.

Приріст грошової маси сповільнився в квітні до 8,2% дпр, оскільки частка готівки в грошовій масі продовжувала зростати (32,4%). З іншого боку, в квітні банківський сектор зберіг високий рівень ліквідності, оскільки НБУ продовжував купувати державні облігації та рефінансувати банки, а попит на долари послабився. Міжбанківські процентні ставки залишались на рівні нижчому за 10% протягом всього місяця, а залишки на коррахунках банків в НБУ перевищували 20 млрд. грн. протягом кількох днів в кінці квітня.

Середня заробітна плата

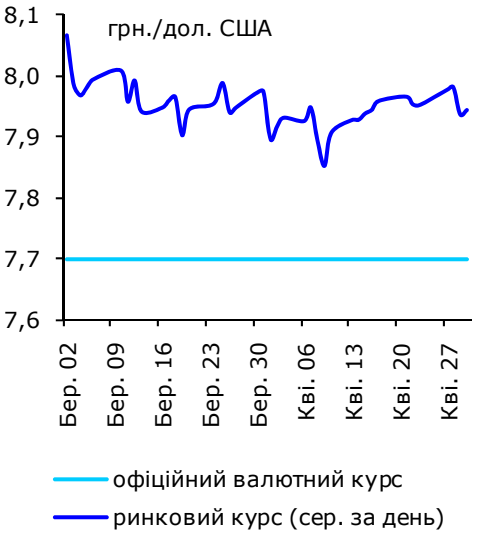
Джерело: Держкомстат

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Фінансові ринки: Міжбанківський обмінний курс гривні залишався стабільним в квітні

Валютний курс. Середній міжбанківський курс гривні залишався стабільним в проміжку 7,80-8,00 грн. за дол. США в квітні за даними НБУ. Спекулятивний попит на іноземну валюту зменшився частково через успішні переговори з МВФ. Сповільнення відтоку капіталу також сприяло збільшенню стабільності на валютному ринку. Зменшення коливань на міжбанківському валютному ринку також проявилось через скорочення розриву між цінами покупки та продажу на готівковому ринку. Ймовірність збереження стабільності протягом другого кварталу є доволі високою, хоча валютний ринок залишається неліквідним і чутливим до перепадів попиту.

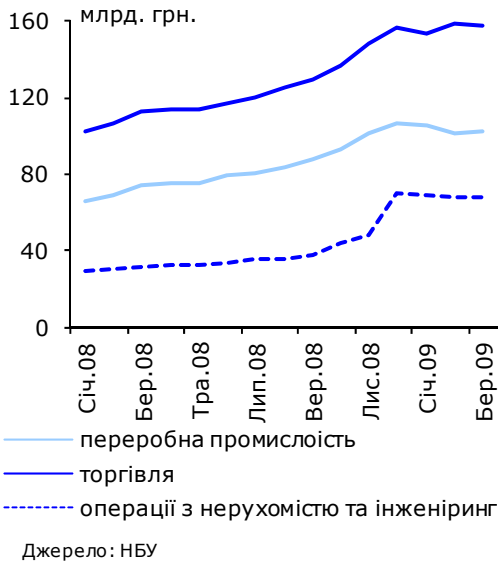
Банківський сектор. За даними НБУ в березні відтік депозитів продовжував уповільнюватись. Обсяги депозитів скоротилися лише на 2,0% дпм, що було зумовлено переважно скороченням обсягів депозитів в іноземній, а не в національній валюті (3,2% дпм та 1,0% дпм відповідно). Хоча зменшення довгострокових депозитів продовжувалось, вклади на вимогу в національній валюті зросли в березні вперше з початку кризи, що може свідчити про деяке пожвавлення економічної активності та збільшення довіри до банківської системи.

В березні загальний обсяг кредитів скоротився на 0,1% дпм до 716,7 млрд. грн, переважно через продовження скорочення обсягів кредитів домогосподарств. Обсяги нових кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, були вищими за виплати по раніше виданим кредитам через збільшення обсягів кредитів в гривні на 2,9% дпм.

За даними НБУ в першому кварталі 2009 року банківський сектор зазнав збитків до оподаткування в розмірі 6,8 млрд. грн., що пояснюється збільшенням резервів на випадок можливих втрат по кредитам на 16,9 млрд. грн. (4,5 млрд. грн. з яких приходиться на Укрпромбанк). Станом на 1 квітня 2009 року на тринадцять банків, що знаходяться під тимчасовою адміністрацією, припадало 71,5 млрд. грн. активів (7,7% від загального обсягу активів банківської системи). Рекапіталізація найбільших банків ще не була проведена, адже умови рекапіталізації все ще уточнюються.

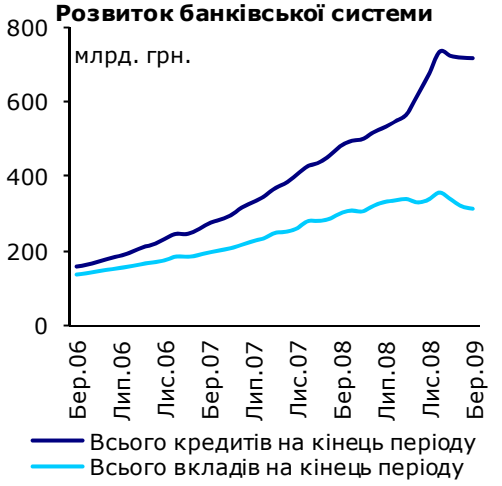
Державний борг. У квітні Міністерством фінансів було проведено розміщення одно-, дво- та трирічних облігацій внутрішньої державної позики. Загальна сума розміщення склала 3,6 млрд. грн. із середньозваженою доходністю 14,6% річних. Під час останніх розміщень (24% від загальної суми) доходність облігацій зросла до 18-20% річних. При цьому частка короткострокових облігацій внутрішньої державної позики із погашенням наприкінці 2009 та у середині 2010 року склала 65,3% загального обсягу розміщень.

Обсяги кредитів в економіку

Джерело: НБУ

Розвиток банківської системи

Джерело: НБУ

Тема місяця: Безробіття

Економічна криза: ситуація на ринку праці

Олександра Бетлій

Падіння попиту, знецінення національної валюти, проблеми в банківський сфері та інші прояви економічної кризи, яка почалась у четвертому кварталі 2008 року, змушують українські підприємства знижувати та оптимізувати витрати, зокрема витрати на оплату праці. Скорочення виручки змушує підприємців скорочувати робочу силу, таким чином переносячи тягар кризи на населення.

В березні 2009 року середньооблікова кількість штатних працівників, що працюють в середніх та крупних підприємствах, що надають звітність, скоротилась на 5,2% або на 588 тис. осіб порівняно із вереснем 2008 року. Частково це зниження пояснюється сезонними факторами, зокрема, сезонністю сільськогосподарських робіт. Однак різке зниження кількості штатних працівників в інших галузях є новою тенденцією і пов'язано з кризою. Найбільше звільнень припадає на сектори, у яких відбулось різке падіння реальних обсягів виробництва в першому кварталі 2009 року – будівництво, виробництво іншої неметалевої продукції, виробництво гумових і пластмасових виробів, текстильну галузь.

Щоб утримати роботодавців від подальших звільнень державою було запроваджено допомогу по частковому безробіттю та передбачено компенсації роботодавцям витрат на оплату праці працівників, яких перевели на інші роботи. Також існує можливість фінансування витрат роботодавця на професійну перепідготовку або підвищення кваліфікації працівників, щодо яких є загроза звільнення, за рахунок коштів Фонду страхування на випадок безробіття. Ефективність таких заходів поки оцінити складно.

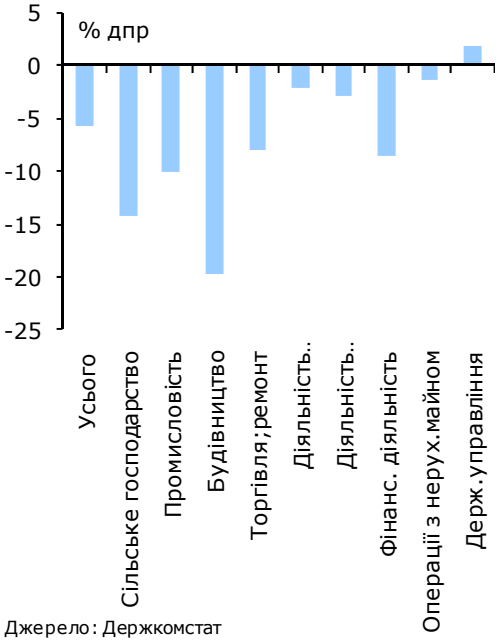
Водночас, за даними Держкомстату, в березні 1,2 млн. працівників (11,0% від середньооблікової кількості штатних працівників) працювали в режимі скороченого дня, а ще 519 тис. осіб (5,0%) перебували у неоплачуваних адміністративних відпустках. Компанії намагаються зберегти кваліфіковану робочу сили до відновлення попиту на їх продукцію чи послуги. Працівники часто погоджуються на такі заходи, оскільки сподіваються, що через деякий час вони знову будуть мати повну зайнятість. Таким чином, як роботодавці, так і працівники, здається, очікують досить швидкого відновлення діяльності підприємств. Однак якщо ці очікування виявляться занадто оптимістичними, фірми далі знижуватимуть чисельності працівників.

Працівники, яких було звільнено, мають право звернутись до Державної служби зайнятості та отримати допомогу по безробіттю. На кінець березня рівень зареєстрованого безробіття досяг 3,1% до працездатного населення та становив 879 тис. осіб. Кількість зареєстрованих безробітних зросла на 365,4 тис. осіб порівняно із вереснем 2008 року, а зменшення кількості штатних працівників було 61% більше. Вочевидь, це є свідченням недостатньої привабливості реєстрації безробіття, що може пояснюватись кількома причинами.

По-перше, допомога по безробіттю залишається низькою, а більшість вакансій, які пропонуються безробітним Державною службою зайнятості, стосуються робітничих професій. На кінець березня середній розмір допомоги по безробіттю становив 604,2 грн., в той час як мінімальний розмір допомоги визначено на рівні 500 грн. у 2009 році.

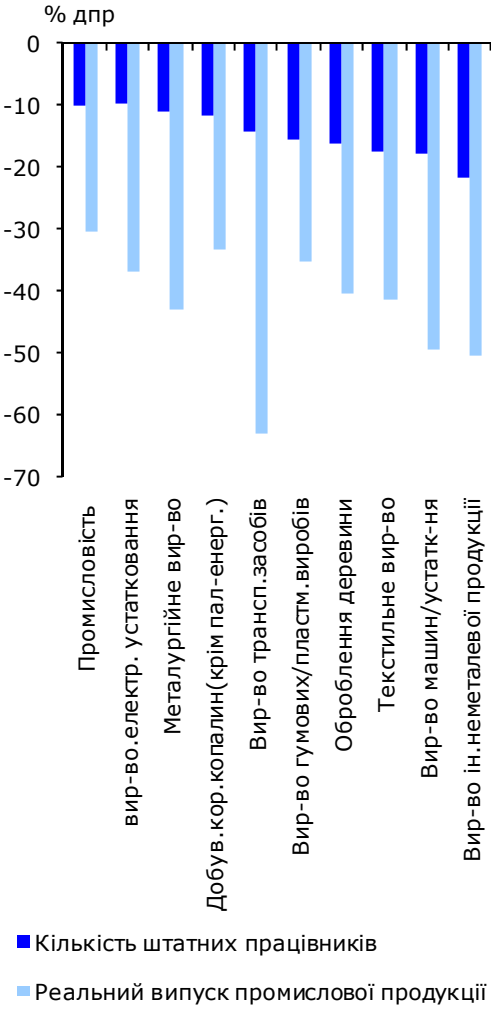
Крім того, звільнені працівники мають право реєструватись безробітними лише по місцю прописки. Відповідно, люди, які працювали певний період в інших місцях, насамперед великих

Кількість штатних працівників у березні 2009 року

Джерело: Держкомстат

Кількість працівників і випуск у березні 2009 року

Джерело: Держкомстат

містах, ймовірно, не звертаються до служби зайнятості, а намагаються знайти роботи самостійно.

Водночас, у грудні 2008 року державою було запроваджено низку заходів в сфері зайнятості, які ускладнювали реєстрацію громадян як безробітних та передбачали жорсткіші правила щодо пошуку роботи, участі в громадських роботах, перекваліфікації, тощо.[1]

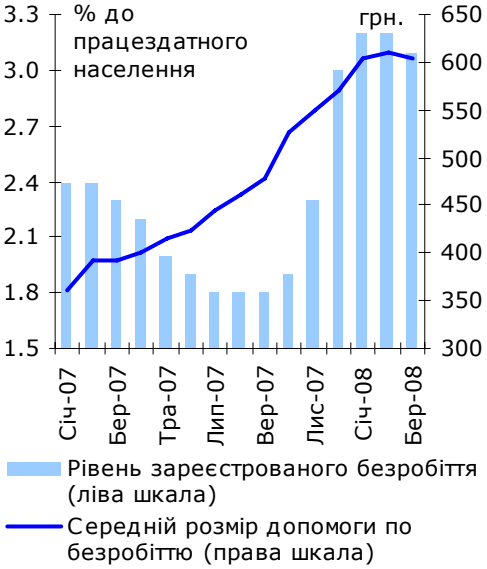
Зокрема, кілька місяців діяли правила, за якими було ускладнено умови реєстрації безробітними членів особистих селянських домогосподарств та осіб, яких було звільнено "за угодою сторін", що могло позначитись на зниженні рівня реєстрації безробітними відповідними особами. Однак ці положення втратили чинність у березні та травні, відповідно.

Також було змінено перелік "підходящих робіт" при пропонуванні вакансій в Державній службі зайнятості та збільшено кількість причин, за яких припиняють сплачувати допомогу по безробіттю. Зокрема, з січня громадянина позбавляють виплати допомоги по безробіттю у разі двох відмов від зайняття запропонованої вакансії або двох відмов в проходженні професійної підготовки.[2] Крім того, для осіб, які не мають професію чи які займали робочі місця, що не потребували спеціальної підготовки, які перебувають на обліку по безробіттю більше 9 місяців або мають перерву в трудовій діяльності більше 12 місяців, підходящою роботою вважається участь в громадських роботах.

Таким чином, в Україні в умовах обмеженого бюджетного фінансування державна політика переважно стосується обмеження кола осіб, які мають право на послуги Державної служби зайнятості, а також термінів надання цих послуг. Як результат, за інших рівних умов такі заходи утримують безробітних від реєстрації безробітними, але стимулюють самостійний пошук роботи.

Хоча протягом березня-квітня рівень зареєстрованого безробіття скоротився, фактичне безробіття в країні зростає. Про подальші звільнення вже повідомили окремі компанії фінансового сектору, будівництва, промисловості. В середньому за 2009 рік безробіття (за методологією МОП) може сягнути 9,5% до населення віком 15-70 років. Для зниження рівня безробіття уряду необхідно не тільки впроваджувати заходи щодо ринку праці, але й запроваджувати кроки, спрямовані на стабілізацію фінансового сектору та покращення ділового клімату.

Допомога по безробіттю і рівень безробіття

Джерело: Держкомстат

[1] Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на сферу зайнятості населення», №799-VI від 25 грудня 2008 року

[2] Раніше безробітні мали право не погоджуватись на жодну вакансію і не були зобов'язані проходити професійне навчання протягом всього періоду (до одного року), який вони отримували допомогу по безробіттю.

Економічні Тенденції		Iкв 08	IIкв 08	IIIкв 08	IVкв 08	I кв 09	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.	Квт.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	0,2	-0,3	15,1	17,5	1,7	17,5	0,5	1,1	1,7	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	7,9	7,7	5,1	-3,1	-31,9	-3,1	-34,1	-31,6	-31,9	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	1,7	-1,2	-7,2	-16,0	-56,7	-16,0	-57,6	-57,3	-56,7	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	27,2	28,8	25,1	18,6	-11,5	18,6	-7,1	-9,4	-11,5	...
Середня заробітна плата	грн.	1619	1797	1906	1914	1736	2001	1665	1723	1818	...
ІСЦ	% дпр	26,2	29,3	24,6	22,3	18,1	22,3	22,3	20,9	18,1	15,6
ІВЦ	% дпр	31,8	43,7	42,7	23,0	12,8	23,0	20,4	19,0	12,8	6,3
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	28,5	41,1	46,3	33,8	-35,1[e]	35,9''	-33,4''	-38,6''	...	...
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	45,1	52,9	56,4	38,8	-43,6[e]	41,1''	-56,0''	-47,5''	...	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-4,3	-8,6	-13,2	-16,9	...	-18,5''	-0,4''	-0,7''	...	...
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-3,6	-6,8	-9,2	-12,9	...	-12,9	0,6	-0,4	-0,9	...
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-9,6	-7,9	-5,8	-7,1	...	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	33,2	35,5	37,5	31,5	25,4	31,5	28,8	26,5	25,4	24,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	41,4	38,9	33,8	31,5	28,1	31,6	32,1	29,1	28,1	24,3
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,6	17,2	17,8	21,0	26,5	21,6	25,6	27,2	26,7	20,4
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	5,03	4,79	4,70	6,49	8,09	7,76	8,08	8,23	7,97	7,93
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	5,05	4,96	4,85	6,21	7,70	7,58	7,70	7,70	7,70	7,70
Обмінний курс, середній	євро	7,56	7,75	7,31	8,22	10,06	10,24	10,29	9,86	10,05	10,18

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, Reuters, власні розрахунки,
" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат), квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
*** Зростання у доларовому виразі
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	949,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	180,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,2	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9
Поточний рахунок	% ВВП	3,8	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,7
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 06	II 06	III 06	IV 06	I 07	II 07	III 07	IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08
ВВП	млрд. грн.	105,4	124,1	150,4	157,7	137,6	165,1	197,4	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7
Реальний ВВП	% дпр	4,1	6,8	6,9	9,5	8,9	8,6	6,2	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	20,2	18,2	11,8	9,9	14,7	15,5	15,2	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	9,6	5,8	5,8	1,0	0,8	6,2	4,4	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	19,9	19,3	17,9	18,3	24,4	23,5	18,9	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-14,9	-9,6	3,2	1,0	4,9	5,2	0,1	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	10,7	0,9	8,3	6,4	12,9	19,6	13,7	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	3,8	2,8	-5,6	8,1	4,8	6,8	-9,3	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-1,5	6,1	7,3	7,2	15,0	13,2	13,1	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6
Будівництво (реальна)*	% дпр	0,1	0,8	1,4	4,2	13,3	8,2	12,7	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	6,2	16,4	20,0	21,9	14,3	17,5	25,3	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9
Транспорт (реальна)*	% дпр	4,9	7,7	9,4	5,3	7,0	5,6	8,0	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,8	0,0	0,5	-1,4	-1,1	-0,6	-0,3	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-3,7	0,0	1,7	-4,3	-4,0	-1,9	-0,8	-7,7	-10,0	-7,2	-3,7	-9,2
Баланс товарів	млн. дол. США	-1353	-935	-884	-2022	-1735	-1701	-2684	-4452	-4670	-4401	-4121	-3742
Баланс послуг	млн. дол. США	219	506	1054	347	50	448	1614	308	219	492	1544	159
Поточні трансферти	млн. дол. США	622	790	851	910	732	844	947	1016	740	833	831	723
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1153	1489	1736	1359	1709	1934	3927	1648	2430	3091	3324	838
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	4	-141	370	3350	1816	1477	616	1844	217	160	-690	-967
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	17,3	17,7	19,2	22,4	23,0	25,9	30,6	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,06	5,02	5,02	5,03	5,04	5,02	5,01	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,2	31,7	31,9	32,8	33,3	32,8	30,8	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,4	4,6	4,1	4,1	5,1	5,3	4,9	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	3,4	4,6	4,3	6,7	3,8	4,1	4,1	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,2	9,2	9,7	9,3	10,4	9,8	8,7	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8
Акцизні збори	% від ВВП	1,8	1,7	1,5	1,5	1,8	1,7	1,6	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	30,9	32,8	29,4	36,6	28,4	31,0	29,6	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2
Поточні видатки	% від ВВП	28,9	29,7	24,9	29,2	26,9	28,4	25,9	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8
Капітальні видатки	% від ВВП	1,9	3,2	4,5	7,4	1,6	2,6	3,7	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-0,4	1,1	-2,4	4,0	4,7	1,7	1,2	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,5	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	23,8	22,6	18,8	11,3	14,7	13,9	14,9	15,7	13,8	7,1	7,1	1,1
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	22,1	18,6	20,3	16,3	17,5	17,4	14,9	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,9	6,8	6,4	6,8	7,4	6,6	6,2	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5
Банківський сектор													
Грошовий агрегат М0	% дпр	36,2	25,3	23,7	24,5	26,2	30,6	41,1	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	39,2	36,6	36,7	34,3	38,6	40,7	47,8	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	54,6	41,1	39,7	37,3	50,7	56,3	64,8	71,9	68,8	68,2	53,3	8,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	54,5	66,2	64,3	57,5	52,3	43,8	38,4	32,5	35,2	32,9	31,2	66,1
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	59,8	53,7	49,0	52,3	52,4	57,2	60,7	72,7	81,2	70,7	53,4	37,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	72,0	82,1	90,4	95,4	98,9	97,4	91,0	75,4	71,3	57,9	61,0	94,2
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	87,6	86,7	76,6	79,5	84,1	86,5	87,9	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	63,1	63,4	63,5	64,9	65,8	67,3	68,2	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	15,8	15,5	14,6	15,1	14,0	13,9	13,7	14,0	14,6	17,3	17,1	21,1
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,5	11,3	11,3	11,5	11,5	11,4	11,3	11,1	10,8	11,4	12,1	12,3

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД

* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.